

TANTÁRGYI ADATLAP

VALLÁS ÉS EMBER

BMEGT419058

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

VALLÁS ÉS EMBER

Azonosító

BMEGT419058

A tantárgy jellege

kontaktórási tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés

(minőségértékelés)

típusa

vizsgaérdemjegy

Kreditszám

2

Tantárgyfelelős

Neve *Beosztása* *Email címe*

Dr. Héder Mihály egyetemi docens heder.mihaly@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Filozófia és Tudománytörténet Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: Szabadon választható tárgyak

Tantárgy szerepe: Szabadon választható

Ajánlott félév: 0

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2023.03.29.) az 580251/13/2023 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2023.03.29-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A vallás az egyik legősibb és legösszetettebb kulturális képződmény, amelynek jelentős szerepe volt s van az emberek (a közösségek) mindennapi életének, intézményeinek és kapcsolatainak formálásában, értékrendünk, életmódunk alakításában. A kurzus azt vizsgálja, hogy mit jelentett s jelent a vallás az emberi közösségek, illetve az egyén számára, s a vallásosságnak milyen formái léteznek. Ezen belül foglalkozik vallás és erkölcs viszonyának kérdésével, s ismerteti több nagy vallás erkölcsi tanítását.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Ismeri a társadalomtudomány módszertani alapjait.
2. Ismeri a tudomány, az oktatás, a társadalom és média összefüggéseit, e kapcsolat különböző szintű megnyilvánulásait és ezek következményeit.
3. Ismeretei kiterjednek a szakterület tágabb rendszerben való elhelyezésére, a rokon szakterületekhez való kapcsolatok meg- és felismerésére, a tágabb rendszer adta lehetőségek és a hatásrendszerre vonatkozó kontextusok használatára.
4. Megfelelő és elegendő ismeretanyaggal rendelkezik ahhoz, hogy eligazodjon a társadalmi döntéshozatal különböző mechanizmusaiban.

Képesség

1. Szakmai szóhasználata során magabiztosan használja a szakma szókincsét, a szakma szaktudományos alapfogalmait, és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
2. Rendelkezik az új látásmód képességével, képes a tudományt és annak környezetét interdiszciplináris szemlélettel megközelíteni.
3. Szakmai feladatainak megoldásában képes önálló elemzésre, értékelésre, és következtetések és magyarázatok szintetizálására.
4. Képes az információk kritikus elemzéséhez és feldolgozásához kellően megalapozott technikák széles skálájának alkalmazására.
5. Képes az élethosszig tartó tanulás folyamatában való részvételre.
6. Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
7. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.

Attitűd

1. Elfogadja és következetesen vállalja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
2. Nyitott a kritikus önértékelésre, a szakmai továbbképzés különböző formáira, az értelmiségi világlátás önfejlesztő módszereire és törekszik önmaga fejlesztésére e területeken.
3. Problémacentrikus látásmóddal, problémamegoldó gondolkodással rendelkezik.

Önállóság és felelősség

1. Saját szakmai közegében olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot alakít ki, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását.
2. Önálló, konstruktív és asszertív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.
3. Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
4. Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.
5. Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.

Oktatásmódszertan

Kommunikáció írásban és szóban.

Tanulástámogató anyagok

- Slide-ok a tárgy hivatalos elektronikus felületén
- LAO-CE: Tao Te King (Az Út és Erény könyve) Helikon, Bp. 1980
- Buddha beszédei. (Vál. és ford.: VEKERDI József) Helikon, Bp. 1989
- A Magasztos szózata. Bhagavad-gítá. (Ford: LAKATOS István, VEKERDI József) Európa, Bp. 1987
- Biblia, azaz Istennek az Ószövetségben és Újszövetségben adott kijelentése
- (Ford.: a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Ószövetségi és Újszövetségi Bibliafordító Szakbizottsága) Bp. 1975
- MOLNÁR Ernő (vál.): A Talmud könyvei (Reprint) IKVA, Bp. 1989
- AURELIUS AUGUSTINUS: Vallomások Gondolat, Bp. 1982
- AQUINÓI SZENT TAMÁS: A teológia összefoglalása in: BOLBERITZ Pál - GÁL Ferenc: Aquinói Szent Tamás filozófiája és teológiája Ecclesia, Bp. 1987 p. 317-178.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése.

Teljesítményértékelési módszerek

Összegző tanulmányi teljesítményértékelés: a tantárgy és tudás, képesség típusú kompetenciaelemeinek komplex, írásos értékelési módja zárthelyi dolgozat formájában.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- 1. összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 50
- 2. összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 50

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Az aláírás feltétele: jelenlét 7 előadáson.

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	90
Jeles	86–90
Jó	74–85
Közepes	62–73
Elégéséges	50–61
Elégtelen	49

Javítás és pótlás

A vizsgaidőszakban a két összegző teljesítményértékelés javítható.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	28
félévközi készülés a gyakorlatokra	0
felkészülés a teljesítményértékelésekre	32
házi feladat elkészítése	0
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	0
vizsgafelkészülés	0
összesen	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtanács véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2023.03.13-án. Érvényes 2023.03.13-tól.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

1 MI A VALLÁS? A vallás körülírása, előzetes meghatározása. – A vallás főbb jellemzői. – Megközelítés: a vallás (összetett) kulturális képződmény. A VALLÁS ELEMEL, ÖSSZETEVŐI Hiedelmek, nézetek, tanítás. – Kultikus cselekedetek, rítus. – Vallásos közösség és szervezet. – A vallás összetevőinek kapcsolatáról. – Vallás és vallások. – Vallástipológia. TÖRZSI TÁRSADALMAK ÉS VALLÁS 1. A törzsi társadalmak főbb jellemzői. – A vallás első formáiról. – Mítoszok a törzsi társadalomban. – Totemizmus. TÖRZSI TÁRSADALMAK ÉS VALLÁS 2. Törzsi rítusok. Áldozat, áldás és átok, avatás. Mágia. Példák az etnológiai irodalomból. A HINDUIZMUS India nagy vallásának kialakulása, fejlődésének történeti szakaszai. – A szent szövegek és a vallásos világkép, eszmerendszer. – A brahmanizmus mint társadalmi rendszer. – Hinduizmus a jelenkorban. BUDDHIZMUS A buddhizmus kialakulása. Buddha élete, tevékenysége és tanítása. A buddhizmus irányzatai: a hinajana és mahajana buddhizmus. A szerzetesség a buddhizmusban, szerzetesek és laikusok. VALLÁSOK KÍNÁBAN A konfucianizmus. Konfuciusz tanítása, a konfucianus iskola. A konfucianizmus szerepe a kínai társadalomban és történelemben. – A taoizmus. Taoista filozófia és népi taoizmus. – A buddhizmus Kínában. – A vallási szinkretizmus. – A kínai univerzizmus. A ZSIDÓ VALLÁS A zsidó nép kialakulása, ókori története. – A monoteizmus megszületése. – A mózesi törvény vallása. – A próféták. Fogság, diaszpóra és ennek következményei. – Az Ótestamentum és jelentősége. – A zsidó vallás későbbi történeti alakulása, jelene. KERESZTÉNYSÉG 1. A keresztény vallás keletkezése. Társadalmi-történeti feltételek. Jézus élete és tanítása. Szt. Pál tevékenysége. Az első keresztény közösségek. – A keresztény vallás jellemzői. KERESZTÉNYSÉG 2. Kereszténység és történelem. – A reformáció és következményei. – Kereszténység a jelenkorban. – A szekularizációról. ISZLÁM Mohamed élete, tevékenysége. – A Korán, az iszlám szent könyve. Az iszlám tanítása és vallási előírásai. A Korán mint a társadalmi élet egészének szabályozója. – A hódító iszlám. – Irányzatok az iszlámban. – Iszlám a jelenkorban. SZEKTÁK A szekta fogalmáról. Vallás és szekták. Példák a vallástörténetből. Hírhedt szekták. vallás és egyén (individuum) A különböző vallások s az egyének eltérő helyzete s viszonya a valláshoz. – A naív, laikus vallásosság. – A konvencionális vallásosság. – Az őszinte, mély vallásosság. – A vallás mint hivatás: a "professzionisták". – A vallástörténet kiemelkedő személyiségei. VALLÁS ÉS EGYÉN (INDIVIDUUM) A különböző vallások s az egyének eltérő helyzete s viszonya a valláshoz. – A naív, laikus vallásosság. – A konvencionális vallásosság. – Az őszinte, mély vallásosság. – A vallás mint hivatás: a "professzionisták". – A vallástörténet kiemelkedő személyiségei.

További oktatók

Dr. Szabó Imre . faro.szabo@t-online.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Filozófia és Tudománytörténet Tanszék vezetője hagyja jóvá.